

Rabıta

Rabıta, Arapça *rabt* kökünden türemiş olup “iki şeyi birbirine bağlayan ip, alaka, bağ, münasebet” anlamlarına gelmektedir. Tasavvufta sâlikin kâmil bir mürşide gönlünü bağlaması, onun sûret ve sîretini, yani hem yüzünü hem de ahlak ve davranışlarını düşünmesini ifade eder. Yani sâlikin zihni planda tefekkür ve muhayyile gücünü kullanarak mürşidiyle beraberlik halinde olmasını ifade eder. Tasavvuf tarihinde rabıta, önceleri, şeyhi sevmek, kalbini ona bağlamak, bu sayede ondan feyiz almak ve davranışlarını taklit etmek gibi uygulamalar iken zamanla bunlar şeyhin sûretini düşünme şeklini almıştır (Cebecioğlu, 1997; 584; Tosun, 2007: 378).

Aslında mürşidi düşünmek sadece onun şahsını hayal etmek ve ondan bir şey istemek değildir. Bilakis her şeyi yaratan ve yapan hakiki müessirin Allah Teala olduğuna inanarak, Allah'ın mürşide ihsan edip şahsında tezahür ettirdiği faziletleri düşünmektir (Selvi, Yıldırım, Yıldız, 1994: 6).

Kur'an-ı Kerim'de *râbitû* şeklinde geçen ve emir ifade eden *ribât* ve *murâbata*, yalnızca maddi ve dış düşmana karşı değil, bizi içten vuran ve kötülüğü emredici karakteri ile tanımlanan nefis ve şeytan düşmanlarına karşı vaziyet almayı, bunların aldatıcı hilelerine karşı kalbi gözetlemeyi de kapsadığı çoğu müfessirlerce dile getirilmiştir. Mesela, Râğıb el-İsfahânî (ö. 502/1109), *ribât* ve *murâbata*'nın ikili anlamına işaret ederken, “Bir vakit namazından diğer vakit namazına kadar beklemek.” (Müslim, Tahâret 41) ve “Kalbi mescitlere bağlı tutmak.” (Buhârî, Ezan 36, Zekât 16, Rikak 24, Hudûd 19; Müslim, Zekât 91) hadislerine dikkat çeker ve Kur'an-ı Kerim'de *rabt* kökünden türetilmiş kelimeleri ihtiva eden ayetleri sıraladıktan sonra, bu ayetlerdeki *rabt*'in, “O Allah, Müminlerin kalbine sekineti (iç huzuru, manevi kuvvet ve sabrı) indirendir.” (48/Fetih, 4) ayetinden hareketle kalp sekinetine delalet ettiğini söyler (Gündüz, 2007: 27).

Sûfilere göre rabıta, kalbi, dünyevi düşüncelerden temizlemek ve korumak, mürşidin ruhaniyyetinden feyiz almak ve onun vasıtası ile Allah'ı hatırlamak, gıyabında mürşidle manevi beraberlik ve muhabbet tesis etmek amacıyla icra edilir; bunların en önemlisi muhabbettir. “Kişi sevdikleriyle beraberdir.” (Buhârî, Edeb 96; Müslim, Birr 165) ve “Herhangi bir topluluğa benzemeye çalışan onlardandır.” (Ebû Dâvûd, Libâs, 4/4031) hadislerine mürid, şeyhinin davranışlarını taklit edebilmek ve onun manevi hâlini kendi üzerine yansıtabilmek için şeyhini sevmelidir. Çünkü seven kişi, sevdiğine benzemek ister. Sevgi ve ülfet şeyh ile mürşid arasında bir vasıtaadır. Bu sevginin gücü nispetinde müride şeyhten manevi hâl sirayet eder.

Sûfilere göre rabita bir ibadet değil, şeyh ile mürid arasında sevgi ve feyiz alışverişine vasıta olacak bir eğitim metodu ve eşini seven bir kişinin gıyabında onu düşünmesi gibi tabii bir hâl olduğunu söylemişlerdir. Bu sebeple bazı sûfiler rabıtayı 'şeyhe tam bir muhabbet' diye tarif etmişler ve rabitada şeyhin sûretini düşünmek için özel bir gayrete gerek olmadığını, muhabbetin yeterli olduğunu, zaten seven kişinin sevdiğini düşüneceğini belirtmişlerdir (Tosun, 2007: 378).

Kişi şeyhini hatırladığında, rabita yaptığında, Allah aklına geliyorsa bu durum şeyhini gördüğünde Allah'ı hatırlamasıyla aynıdır. Nitekim Peygamberimiz, kendileri görüldüğünde Allah'ı hatırlatan kimseleri velî olarak nitelemiştir.

Mürşidi sevmek, Allah için, Allah sevdiği ve sevmeyi emrettiği için olur. Bu konuda Allah'ı sever gibi sevmekle, Allah için sevmek arasındaki farka dikkat etmek gerekir. Allah'ın sevdiği kulları sevmek ve onlara uymak şirk ve günah değil; ilahî bir emirdir ve bu sevgi Allah sevgisine delildir. Fakat bu sevgi, Hıristiyanların Hz. İsa'yı (as.) yücelttikleri gibi mabud derecesinde olmamalıdır (Selvi, 1994: 6-10).

Rabita uygulaması her ne kadar Nakşibendilere has zannedilse de Halvetiyye, Kâdiriyye ve Çiştîyye başta olmak üzere birçok tarikatta mevcuttur. Tasavvuftaki 'fenâ-ffî-ş-şeyh' tabiri de rabitanın özü olan şeyhi sevmenin bir başka ifadesidir (Tosun, 2007: 378).

Rabita Fitrî Bir Olgudur/ Muhabbetin Neticesidir

Rabita, fitri ve tabii bir olgu olarak, benimseme, benzeme ve özdeşleşme ameliyesinin, dinin fert ve toplum hayatında gereği gibi yaşanabilmesi için kullanılmasından ibarettir (Okudan, 2003: 201).

Bir insanın öğretmenine, annesine, babasına, kardeşine, eşine, dinine, Kur'an-ı Kerim'e, âlemlerin Rabbi Allah'a duyduğu sevgi bir rabitadır. Bu sevgi olmasa varlığın devamı olmazdı. Rabita, tasavufi planda hiçbir mutasavvıf tarafından, insanın insanı tanrı edinmesi şeklinde açıklanmamıştır. Ancak müridin şeyhine aşırı sevgisi, tasavvuf zevkini tatmamış kişiler tarafından farklı biçimde yorumlanmıştır. Müridin şeyhine rabitası (özelikle Nakşi sülûkünde), murakabeye kadardır. Ondandır müridin yalnızca Allah'a rabita yapması gerekir. O durumuyla hâlâ şeyhine rabita yapmaya devam eden kişi, manevi açıdan gerilemeye dâçar olur. Zira şeyhe rabita, nihai rabita olan Allah'a rabitanın bir ön hazırlayıcısı mahiyetindedir (Cebecioğlu, 2009: 507).

Rabita, tefekkürün bir çeşidi, murakabenin bir bölümü, muhabbetin bir tezahürüdür (Selvi, 1997: 426). Bu rabitanın ölçüsü de şeriattır. Düşünülmesi Hakk'ın zikrine vesile olan, kalbi Hakk'a ve hayra yönelten veya en azından harama yol açmayan bütün düşünceler derece ve neticesine göre mubah, mendub, farz veya fazilet olmaktadır (Selvi, 1997: 432).

Mevlana Halid Bağdadi rabıtayı inkar edenlerin ıstılahtaki manasının ne olduğunu bilmediğini söyler ve râbitayı şöyle tanımlar: "Tarikatta müri-

din, kamil ve fenafillah makamında bulunan şeyhinin suretini göz önünde tutarak ruhaniyetinden medet istemesidir. Ona göre müridin edebilenmesi ve mürşidinin yanında bulunuyormuş gibi feyz alması lüzumludur. Şeyhin suretini düşünmek edep ve terbiyeyi muhafaza ettirir. Müridin şeyhinin yanında hazır olduğu düşüncesi feyz alabilmesini sağlar. Kaynaklarda, rabıta ile edilecek en önemli faydanın feyz olduğu ifade edilmektedir. Zira rabıta, feyz almak isteyen, feyz verecek olan zatın ruhaniyetinin tasarrufu altına sokmaktadır. Bu rabıta sebebiyle mürid, kötü ve çirkin işlerden uzaklaşır. (Esad Sahib, 2004:116) Dolayısıyla rabıta nakşbendi tarikatında Allah'a vuslat yolunda önemli bir esastır. Bu esasta kamil bir şeyhin rehberliği önemlidir. Kamil bir şeyh oluğa benzer kalbindeki feyzi kendisine muhabbet besleyene akıtır. Mevlânâ Hâlid Hazretlerine (ks.) göre Kitâb-ı Azîz ve sünnet-i resûle yapıştıktan sonra Allah Teala'ya vasil olmanın en büyük yolu rabıtadır. Unutulmamalıdır ki rabıtadan maksat, Yüce Mevlâ'ya ulaşmaktır; 'seyr ilâllâh'a vesile olmaktan başka bir şey değildir (Selvi vd., 1994: 62).

Rabıta, sırrullahtır. Onunla her şey neşeye dönüşür. Hayatın lezzeti onunla tadılır. Rabıta, vücut gemisinin dümeni gibidir. Rabıtasız hayat yolculuğu, sürekli bir çalkantıdan ibarettir. Nereye ve nasıl geldiğinin farkına varılmaz. Kusur ve eksiklikler yine rabıtayla düzeltilir. Kuşadalı İbrahim Halvetî'ye göre Allah'a giden yolun en esaslı rüknü rabıtadır. Onsuz seyr ü sülûk hayatı olamaz. Tarikatta mizan ve ölçü odur (Kara, 2003: 186-187). Kul, hakiki kemaliyetin Allah'tan başka bir gaye için olmadığını ve nefsinde veya başkasında kemaliyet olarak gördüğü her şeyin Allah'tan olduğunu, O'nun yardımı ve rızasıyla meydana geldiğini bildiği zaman sevgisi de ancak Allah için olur (Okudan, 2003: 215). Rabıtanın nihai gayesi de budur.

Rabıtanın Uygulanışı ve Çeşitleri

Sufiler rabıta'yı genel olarak üç değişik şekilde uygulanmaktadır:

1. Pir'in sûretini hayalen tasavvur etmek,
2. Şeyh'in ruhaniyetini ve sûretini tahayyül etmek,
3. Müridin şeyhinin kıyafet ve şekline bürünerek, kendini onun görüntüsünde farz etmek, hâl ve hareketlerinde ona benzemeye çalışarak 'fenâ fî ş-şeyh'e alışkanlık kazanmaya çalışmak.

Bu tür rabıta, Kur'an okumak, namaz kılmak gibi ibadetlerde ve günlük davranışlarda müridin kendisini şeyhine benzetmeye çalışması ve böylece şeyhindeki ihlas ve kemali takliden de olsa yakalamaya gayret göstermesidir. Buna 'telebüsî râbıta' da denir. Psikolojide ve eğitimde 'Aynileşme=Identification' denilen ve kişilik gelişmesinde önemli bir metot kabul edilen benimseme mekanizmasının tasavvuftaki tatbikatına benzetilmektedir.

Rabıta'yı, rabıta-i mevt, rabıta-i mürşid ve rabıta-i huzur diye üç kısma ayırmak ve öylece icra etmek de mümkündür:

1. Rabıta-i Mevt: Tezekkür-i mevt de denilen bu tür rabıta, ölüm duygusunu bir an bile hatırdan çıkarmamayı amaç edinir. Bu durum, düşünce ve davranışları düzenlemek için gerekli olduğu kadar, 'ölmeden önce ölmek' sırrına erebilmek ve bedenimizi ölü gibi farz ederek, bedenin ruh üzerindeki ağırlığını ve bulanıklığını gidermeye çalışmak için de gereklidir.

2. Rabıta-i Mürşid: Mürşidin ruhaniyetini, şeyhi aracılığı ile iki kaşının tam ortasında, nurdan bir yumak gibi daima hazır bulundurmak, kalbini onun kalbine yapııştırarak, ondaki yüceliklerin ve hâllerin kendi kalbine aktığını tahayyül etmektir.

3. Rabıta-i Huzur: Yukarıdan beri anlatılan rabıta çeşitlerinin asıl gayesi budur. Rabıta-i huzur'dan maksat, Hak'tan gayri her şeyi akıldan ve hayalden tamamıyla silerek, her an Hakk'ın huzurunda bulunduğu düşüncesini muhafaza etmek ve muhabbetullahı bürülü bir kalbe sahip olmaya çalışmaktır. Gözlerin gördüğü, akılların düşündüğü her şeyi bilen Allah'ın huzurunda olduğu düşüncesini kaybetmeksizin, 'ihsân' derecesine ermeye çalışmaktır. Mürid, huzur rabıtasına kalbi üzerinde nurdan yazılmış bir mahya gibi etrafını aydınlatan 'Lafza-i Celal' hattını tahayyül ve tefekkür ederek başlar. (Gündüz, 2007: 32-34)

Rabıtanın Delilleri

1. "Ey iman edenler! Allah'tan korkun. Bir de sadıklarla beraber olun. (İmanında, ahdinde, sözü ve özünde doğru olanları, hakikatten ayrılmayanları tercih edin.)" (9/Tevbe, 119) ayetinde geçen 'sadıklarla beraberlik' rabıtaya delil olarak ileri sürülmüştür. Hâce Ubeydullâh Ahrâr (ö. 895/1490) mezkûr ayetin tefsirinde, "Buradaki *kûnû* emri, sadıklarla mutlak mânâda ve devamlı bir beraberliği ifade eder. Hakiki beraberlik, sadıklarla aynı mecliste, büyük bir kalp huzuru ile fiziki olarak bulunmaktan ibaret olduğu gibi, hükmi beraberlik de onlarla aynı mekânda beraber olmanın imkânsız olduğu zamanlarda, sûret ve sûretlerini gıyaben tahayyül ederek, onlarla hayali, fikrî ve zihnî beraberliği temin etmektir." diyerek ayeti salih ve salihlerle kurulabilecek ruhi ve manevi beraberliğin delili olarak göstermektedir (Gündüz, 2007: 36).

İsmail Hakkı Bursevî de (ö. 1137/1725) bu ayetin tefsirinde şunları söyler: "Sadıklardan murat, kâmil mürşidlerdir. Bir sâlik, onların kapılarında ciddiyetle hizmet eder, muhabbetiyle nazarlarına kabul olunursa, onların feyiz ve bereketleriyle mâsivâyı terk etmeye, Allah'ın yolunda istikamet üzere bulunmaya rahatlıkla muvaffak olur, Hakk'ın huzuruna kavuşur." (Selvi vd. 1994: 15).

Müridin, rabıta esnasında mürşidin vücuduyla 'teşahhus' etmesi şart değildir. Simasının hatırda tutulması yeterlidir. Fakat bu 'sima' meselesi, üzerinde en çok durulan noktalardan biridir. Kuşadalı'ya göre mürşidin simasını bizzat görmek icab eder. Âmâ olanlarsa mürşidin sesiyle yetinebilirler. Fakat sesin de bizzat duyulması gerekmektedir. Bu iki mazhari-

yete nail olmayanlar, başkalarının simayı veya sesi tarifi ile rabita edemezler. Bu düşünce iledir ki o, ölmüş kişilere rabıtayı faydasız görmekte ve yasaklamaktadır. Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (ö. 1242/1826) ise vefat etmiş bir mürşidden de rabita ile feyiz alınabileceğini belirtir. Bu gibi hâllerde müridin mürşidin kabrine tam bir taharetle yaklaşıp selam verdikten sonra, mezarın ayak ucuna boynu bükük, mahzun bir şekilde durarak, bir Fâtiha on bir İhlâs ve bir Âyetü'l-Kürsî okuyup sevabını ölünün ruhuna hediye eder. Sonra onun maneviyatına teveccühle, güç ve düşüncelerini yoğunlaştırmakla bunun gerçekleşebileceğini söyler (Gündüz, 2007: 42).

2. "Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve O'na yaklaşmaya vesile arayın ve O'nun yolunda savaşın. Ta ki muradınıza eresiniz." (5/Mâide, 35). Bu ayette geçen 'vesile'nin mutlak ve umumi olduğu ve rabitanın bu vesilelerden biri olarak kabul edilmesi gerektiği ileri sürülmüştür. Vesile, Allah'a yaklaşmak için yakınlığından istifade edilebilecek her şeydir. Hak'a yakınlıkları bilinen ve 'görüldüklerinde Allah'ı hatırlatan' Allah erlerini Allah'a vesile saymak hem tevessül hem de rabitadır. Salihlerle tevessül etmeye hadislerde ruhsat vardır. Nitekim Hz. Ömer'in, Hz. Peygamber'in amcası Abbâs'a tevessülü buna delildir (Yılmaz, 2004: 337-338).

Muhammed Es'âd-ı Erbilî (ö. 1349/1931), "O'na yaklaşmaya vesile arayın." ayeti dolayısıyla bir 'vesile'ye tutunmak gerektiğini; vesilenin ise "Ey iman edenler! Sabredin, sebat gösterin, hazırlıklı ve uyanık bulunun (*râbitû*) ve Allah'tan korkun ki felaha erebilesiniz." (3/Âl-i İmrân, 200) ayet-i kerimesi gereğince tam bir muhabbetle rabıtaya devama bağlı olduğunu, ayet-i kerimeyi, böylece tefsir etmesi sebebiyle de zahiri âlimler tarafından ayıplanmaması gerektiğini ifade etmektedir (Erbilî, 1983: 75). Ayrıca Es'âd Efendi şöyle der: "Beşerî sıfatlardan çıkıp, arzulanan güzel ahlak ile ahlaklananlar, yani tam bir fenâ duygusu ile 'fenâ fî'r-resûl' ve daha doğrusu 'fenâ fillâh'ın üstün şerefine nail bulunanların da rabıtası, "O'na yaklaşmaya vesile, yani yol arayın." ayet-i kerimesiyle bütün müminlere emir ve ferman buyrulmuştur." (Taşpınar, 2010: 30-31). Es'âd Efendi'ye göre tarikatta ve manevi terakkide feyz almak isteyen bir müridin mürşidinin rabıtasına itimadı, ilim öğrenmek isteyen bir öğrencinin, hocasının şifahi ifadelerine bağlılığından üstün olmalıdır. Rabıtaya sıkı sıkıya sarıldıktan sonra ise sâlikin kalbinde zikir ve ürperme kendiliğinden meydan gelir (Erbilî, 1983: 99).

Yine bu ayet *Rûhu'l-Beyân'* da şöyle tefsir edilmiştir: "Bil ki ayet-i kerime, açıkça vesileye yapışmayı emretmektedir. Vesile gereklidir; çünkü Allah Teala'ya vuslat, bir vesile ve bir vasıta ile olmaktadır. Bunun için en güzel vesile ve vuslat yolu da hakikat âlimleri ve tarikat şeyhleridir. İnsanın kendi başına amel etmesi, benlik ve varlık duygusunu artırabilir; fakat peygamber ve velîlerin tarifi, mürşidin işaret ve (kontrolüyle) yapılan amelde benlik duygusu bulunmaz. Böyle bir amel, talibi, âlemlerin Rab-

bine ulaştırır. Hayır ehlinin ve salihlerin sohbetinde büyük bir şeref ve saadet vardır.” (Selvi vd. 1994: 19).

3.“De ki eğer siz, Allah’ı seviyorsanız, hemen bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve suçlarınızı mağfiretle örtsün. Allah Gafûr’dur, Rahîm’dir.” (3/Âl-i İmrân, 31). Ayette geçen *ittibâ*, görme (ru’yet) ile olur. Görmenin de bir maddi, bir de manevi olanı vardır. Rabita, manevi görmedir. Mürşidine rabita edenin bağlı bulunduğu silsile yoluyla Hz. Peygamber’i görmüş sayıldığı kanaati tasavvufta esastır (Yılmaz, 2004: 338).

Tasavvuf, ideal olarak Hz. Peygamber’i ve onun ahlakını gerçekleştirme-yi hedef aldığına göre, rabitanın bu gayeye götürmek üzere tespit edilen bir eğitim metodu olduğu söylenebilir. İttibâ’nın rabıtaya delil olarak ileri sürülmesi, Hz. Peygamber’le, ya da onun ahlakını eksiksiz yaşadığına inanılan kâmil ve salih kimselerle aynileşme düşüncesinden dolayı olsa gerektir. Zira Pir’de hiçleşmenin sonu, Hz. Peygamber’de hiçleşmedir. Kimi tarikatlarda mutasavvıf, tasavvuf yolunda ilerleyerek İslam peygamberlerinin makâmlarından (kadem) geçer. Âdem’den İsa’ya varır. Çoğu sûfi, makâmlardan birinde kalır. Ancak kâmil şeyh, Hz. Peygamber’de fani olmuştur. Ancak hakikat-ı Muhammediyye ile aynileşerek insan-ı kâmil olunur. Böylece, doğrudan Allah tarafından bahşedilmiş bir mürşidlik ile müridlerine yol gösterir. Şeyh ile mürid arasındaki güçlü ilişki, müridin zihnini şeyh üzerinde toplaması demek olan ‘teveccüh’ tekniğinde de görülür. Türkçede şeyh ile mürid arasındaki bu bağa ‘rabita kurmak’ denir. Şeyh de teveccüh eder, müridi gözlemek ve ona her an mukayyet olmak için müridin kalbinin kapısından içeri girer (Gündüz, 2007: 47-48; Schimmel, 2004: 252-253).

4.“And olsun Allah’ın Resulünde sizin için, Allah’ı ve ahireti arzu eden ve Allah’ı çok anan kimseler için, (uyulacak) en güzel bir örnek vardır. (Savaşta sebat, güçlülere dayanma, azim ve irade, üstün ahlak hep ondadır.)” (33/Ahzâb, 21). “İbrahim’de ve onunla birlikte bulunanlarda sizin için güzel bir misal var.” (60/Mümtehine, 4) ayetlerinde geçen *üsve* kelimesi de rabıtaya delil olarak gösterilmiştir. Önder olan, kendisine uyulan ve davranışları başkalarınca taklit edilen kişiye, ‘Üsve’ denir. Kişinin gönlündeki gam ve kasveti gideren sevgili veya dosta da bu isim verilir. Kendisine manen moral veren, onunla teselli bulan ve yine ondan şifa umulan şey yerinde kullanılır. Burada hem Hz. Peygamber’in, hem Hz. İbrahim’in hem de ona tabi olanların, müminler için ‘Üsve’ olacağı-nın beyan edilmesi ayrıca dikkat çekicidir. Elmalı bu ayetin tefsirinde, “Kudve veznindeki *üsve*, insanın başkasına ittiba ile elde ettiği hâldir. Uyulan iyi ise netice iyi, kötü ise sonuç kötü olur.” demektedir. Hz. Peygamber’in, Kur’an’dan ibaret olan ahlakını, müminlere hedef olarak gösterip, kendilerini ona benzetmeye çalışmalarının bir yolu da rabita ile elde edilebilir (Gündüz, 2007: 49).

5.“Andolsun, o kadın (Züleyha), ona (Yusuf’a) musallat olmayı kafasına koymuştu. Eğer Rabbinin burhanını (delilini) görmemiş olsaydı, o da onu arzulamıştı. İşte Biz ondan o fenalığı ve fuhşu bertaraf edelim diye bur-

han gönderdik. Çünkü Yusuf, ihlusa erdirilmiş kullarımızdandı.” (12/Yûsuf, 24). Sûfiler, bu âyetteki *burhân*’ı, kâmil velilerin uzaktan imdat ve tasarrufuna delil kabul etmişlerdir. Çünkü Hz. Yakub’un (as.) o anda odada temessül ederek Hz. Yusuf’u (as.) uyarması ile ilgili rivayetler bu görüşe destek vermekte, temessül ve tasarrufun da bir nevi örneği olan bu olay hemen hemen her müfessir tarafından nakledilmektedir. (Taberî, VII, 1988: 186; Bursevî, IV, 1985: 238).

Allah Teala, rızasına mazhar olan salih kullarını, diğer kullarının yardım ve irşadına alışılmamışın dışında yollarla sebep kılar. İmâm-ı Rabbânî’nin beyanına göre bu tür işlere sebep kılınan ehlullahın gördüğü bu işler, iradesi ile olabileceği gibi iradesi dışında da cereyan edebilir. Sûfilere göre rabita, bu ayetin tefsirinde açıklandığı üzere, (Yusuf’un (as.) Yakub’u (as.) hayalen görmesi gibi) müridin, şeyhinin hayalini gözünde ve gönlünde taşımasıdır. Bu hayal ediş sayesinde mürid, sanki şeyhi yanındaymış gibi hareketlerini kontrol altına almaktadır. Yoksa burada müridin bedenlen müridin yanında hazır olması veya ona müdahale etmesi kastedilmemektedir. Bu hayal ediş, müridin günah işlemesini engelleyen, kendi zihinsel faaliyeti sonucu uyguladığı bir otokontrol sistemi olarak düşünülebilir (Taşpınar, 2010: 33-35).

Sonuç

Rabita, bir eğitim metodudur. Bu metot, öğrenmede somuttan soyuta tedricen geçiş şeklindeki evrensel uygulamanın tasavvufi hayatta belli kurullarla yaşanmasıdır. Allah’ı hatırlatan, Hz. Peygamber’in sünnetiyle yaşayan ‘sadıklara’ benzeme ve onlarla aynileşmeye çalışma gayretidir.

Aslında rabita muhabbet ve bağlanma vesilesi, sevgi ve muhabbetin neticesidir. Rabita bir ibadet türü değil, ibadete götüren bir motivasyon aracıdır. İslam dünyasında bu, araç olarak algılanmış; hiçbir zaman amaç olmamıştır. Çünkü rabitada ilerleyerek Allah’ın huzurundaymış gibi yaşamaya başlayanlar, seyr ü sülûkünde murakabeye ulaşanlar, müridde rabitayı bırakarak kendileri feyiz ve rahmet kaynağı olmuşlardır. “Kişi, neyi düşünüyorsa, onunladır veya odur.” düşüncesi, rabitanın her an yaşanılan bir durum olduğunu bizlere anlatmaktadır. Dolayısıyla rabita bir vakiadır ve kişinin iç eğitiminde kullanılabilir.

Rabıtayı eleştirenler haksız, rabıtaya şirk diyenlerin sözleri asılsızdır. Bilakis rabita bir tevhid pratiği olarak Allah ve Resulünün ahlakıyla ahlaklanmak, imanı içselleştirerek, duyarak, görerek ve derinliğine yaşayarak yücelme vasıtasıdır.

Rabita aynı zamanda, Fâtiha suresindeki “Bize doğru yol göster, bizi kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğramışların ve sapıklarınkine değil.” ayetlerinde vurgulanan nimet verilenlerin yolunu gözlemek ve bu yolla ‘Sadece Allah’a kulluk edip yalnızca Allah’tan isteme’nin sırrına varmaktır.